

บทที่ 4

แนวความคิดอิมามะฮฺในทัศนะชีอะฮฺ

ก่อนที่จะศึกษาเรื่องแนวความคิดอิมามะฮฺในทัศนะชีอะฮฺ จำเป็นที่จะต้องศึกษาเกี่ยวกับความหมายและประวัติความเป็นมาของชีอะฮฺโดยสังเขปเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจนและถูกต้องตามหลักวิชาการ

1. ความหมายและประวัติความเป็นมาของชีอะฮฺ

1.1 ชีอะฮฺ ความหมายในเชิงภาษา

ชีอะฮฺ เป็นคำภาษาอาหรับ หมายถึง พรรค พวก กลุ่ม ฝ่าย

อัลสุบัยดี (ม.ป.ป. : 5 / 405) ได้กล่าวว่า ชีอะฮฺ หมายถึง กลุ่มใด ๆ ก็ตามที่รวมตัวกันเพื่อกิจการใดกิจการหนึ่ง เรียกว่า ชีอะฮฺ

อิบน์ มัซฮูร (1996 ค.ศ. : 7 / 258) ได้กล่าวว่า ชีอะฮฺ หมายถึง ผู้ตามและผู้ให้ความช่วยเหลือ

ฏอเฮร อะฮฺมัด อัลซาวี (1996 ค.ศ. : 2 / 786) ได้ให้ความหมายชีอะฮฺว่า คือ ผู้ตามและผู้ช่วยเหลือ แต่ใช้เฉพาะกับผู้ที่ยกย่องอะลี عليه السلام และครอบครัวของท่าน

ความหมาย ชีอะฮฺในเชิงภาษาจะหมายถึง สหาย ผู้ตามและผู้ช่วยเหลือ กลุ่มคนที่มีความคิดที่สอดคล้องกันและรวมตัวกันในกิจการใดกิจการหนึ่ง

คำว่า “ชีอะฮฺ” มีปรากฏในอัลกุรอาน

คำว่า “ชีอะฮฺ” ที่ปรากฏในอัลกุรอานมีทั้งหมด 12 ที่ ซึ่งมีความหมายแตกต่างกันดังนี้

1. พลพรรค กลุ่ม พวกพ้อง หมู่คณะ ดังปรากฏในโองการอัลกุรอานดังต่อไปนี้

อัลอันอาม : 65, อัลฮิจร : 10, มัรยัม : 69, สะบอาฮฺ : 54, อัลเกาะศ็อศ : 4, 15, อัลเกาะมัร :

51. เช่น

﴿ثُمَّ لَنَنْزِعَنَّ مِنْ كُلِّ شِيعَةٍ أَيُّهُمْ أَشَدُّ عَلَى الرَّحْمَنِ عِتِيًّا﴾

ความว่า "แล้วแน่นอนที่สุดเราจะดึงออกจากทุก ๆ คณะ ใครในหมู่พวกเขาที่ชั่วร้ายที่สุดต่อพระผู้ทรงกรุณาปรานี" (มัรยัม : 69)

2. นิกาย คณะ ดังปรากฏในโองการอัลกุรอานดังต่อไปนี้

อัลอันอาม : 159, อัลรุม : 32 เช่น

﴿١٥٩﴾... الآية... إِنَّ الَّذِينَ فَرَّقُوا دِينَهُمْ وَكَانُوا شِيعًا لَسْتَ مِنْهُمْ فِي شَيْءٍ

ความว่า "แท้จริงในหมู่ผู้แบ่งแยกศาสนาของพวกเขา ออกเป็นนิกายต่าง ๆ นั้นเจ้า(มุฮัมมัด)หาใช่อยู่ในพวกเขาแต่อย่างใด" (อัลอันอาม : 159)

3. ผู้ที่ดำเนินตาม ดังปรากฏในโองการอัลกุรอานว่า

﴿٨٣﴾ وَإِنَّ مِنْ شِيعَتِهِ لَإِبْرَاهِيمَ

ความว่า "และแท้จริงผู้ที่ดำเนินตามแนวทางของเขานั้นคืออิบรอฮีม (อัลศ็อฟฟาต : 83)

4. แพร่หลาย ดังปรากฏในโองการอัลกุรอานว่า

إِنَّ الَّذِينَ يُحِبُّونَ أَنْ تَشِيعَ الْفَاحِشَةُ فِي الَّذِينَ آمَنُوا لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ
﴿١٤﴾... الآية... فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ

ความว่า "แท้จริงบรรดาผู้ชอบที่จะให้เรื่องบัดสีแพร่หลายไปในหมู่ผู้ศรัทธานั้น พวกเขาจะได้รับการลงโทษอย่างเจ็บปวด ทั้งโลกนี้และโลกหน้า (อันนุร : 19)

คำว่า "ชีอะฮฺ" ที่ปรากฏในอัลกุรอานนั้นแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม จะมีความหมายแตกต่างกัน ส่วนใหญ่จะมีความหมายในทางลบ เช่น กลุ่มที่แตกออกจากศาสนา ผู้ที่ชอบทำเรื่องบัดสีให้แพร่หลาย เป็นต้น

1.2. ความหมายชีอะฮ์ในเชิงวิชาการ

บรรดานักวิชาการอะฮฺลิซซุนนะฮฺได้ให้ความหมายชีอะฮ์ไว้ดังนี้

อิซฮะฮฺรอศตานี (1997 ค.ศ. : 1/169) กล่าวว่า ชีอะฮ์ หมายถึง ผู้ที่สนับสนุน อะลี อิบน์ อับีฏอลีบ عليه السلام เป็นพิเศษ และเชื่อว่าศาสดาได้ส่งเสียให้อะลี عليه السلام เป็นอิมามหรือเคาะลีฟะฮ์ของมุสลิม และเชื่อว่าผู้ที่สืบตำแหน่งนี้จะต้องมาจากตระกูลของอะลี عليه السلام เท่านั้น

อิบน์ คอลดูน (1996 ค.ศ. : 217) กล่าวว่า ชีอะฮ์ หมายถึง สหายและผู้สนับสนุน ซึ่งนักฟุคอฮฺอาฮฺ และมุตะกัลลีมีน (นักเทววิทยา) ได้ใช้คำนี้เฉพาะกับผู้ที่สนับสนุนอะลี عليه السلام และครอบครัวของท่าน อิบน์ หัสมี (1996 ค.ศ. : 5 / 35) กล่าวว่า ชีอะฮ์ คือ ผู้ที่เห็นพ้องกับชีอะฮฺว่าอะลี عليه السلام เป็นผู้ที่ประเสริฐที่สุดหลังจากท่านรซูล ﷺ และอะลี عليه السلام ตลอดจนลูกหลานของท่านเท่านั้นที่สมควรและมีสิทธิที่จะเป็นอิมามหลังจากที่ท่านรซูล ﷺ เสียชีวิตลง

อับดุลหะซัน อัลอิซฮารี (1990 ค.ศ. : 89) ได้ให้ความหมายว่า ชีอะฮ์ คือ กลุ่มรอฟีฎะฮ์ ซึ่งหมายถึง ผู้ปฏิเสธ ที่ได้ชื่อเช่นนั้นก็เพราะว่าพวกเขาไม่ยอมรับตำแหน่งอิมามของอับูบักร رضي الله عنه และท่านอุมัยร رضي الله عنه และพวกเขามีความเห็นพ้องกันว่าท่านรซูล ﷺ ได้กำหนดเจาะจงตำแหน่งนี้ให้แก่ท่านอะลี โดยที่ท่านรซูล ﷺ ได้กล่าวระบุนามอะลี عليه السلام และได้ประกาศต่อสาธารณชน นอกจากนี้พวกเขายังมีความเห็นว่าบรรดาเศาะหาบะฮ์ส่วนใหญ่ได้หลงผิดหลังจากที่ท่านรซูล ﷺ เสียชีวิต พวกเขาได้ละเมิดและละทิ้งคำสั่งสอนและไม่ปฏิบัติตามสิ่งที่ท่านรซูล ﷺ ได้กำชับไว้และว่าเรื่องการแต่งตั้งอิมามนั้นจำเป็นต้องอาศัยหลักฐานของท่านรซูล ﷺ และต้องมาจากวงศ์ตระกูลของท่านรซูล ﷺ อีกด้วย นอกจากนี้แล้วยังอนุญาตให้ผู้เป็นอิมามนั้นกระทำการตะกียะฮ์ (อำพราง) เพื่อพูดว่าเรามีได้เป็นอิมาม พวกชีอะฮ์ยังยกเลิกรวมสิ่งทุกอย่างที่เป็นอิจญฺติฮาดในเรื่องของบทบัญญัติ อีกทั้งยังกล่าวว่าผู้ที่ดำรงตำแหน่งอิมามนั้นต้องเป็นมนุษย์ที่ดีที่สุด และยังอ้างว่าการกระทำของอะลี عليه السلام นั้นเป็นสัจธรรมทุกประการ

ชะฮฺรอศตานี (1997 ค.ศ. : 1/169) ได้กล่าวว่า พวกชีอะฮ์มีความเห็นพ้องกันว่าวาญิบที่จะต้องมีการกำหนดผู้ดำรงตำแหน่งด้วยหลักฐาน และเห็นว่าบรรดานบีและอิมามทั้งหลายเป็นผู้บริสุทธิ์จากบาปทั้งปวง ทั้งที่เป็นบาปมหันต์หรือบาปธรรมดา และยังได้แบ่งชีอะฮ์ออกเป็น 5 กลุ่ม คือ กัยศานียะฮ์ ซัยดียะฮ์ มุลาตุ และอิสมาอิลียะฮ์ ซึ่งกลุ่มต่าง ๆ เหล่านี้ต่างตกอยู่ในความหลงผิดอย่างมหันต์

นักวิชาการอะฮฺลิสซุนนะฮฺได้ให้ความหมายว่า ชีอะฮฺเป็นกลุ่มผู้ที่ให้การสนับสนุนอะลี عليه السلام ในการดำรงตำแหน่งอิมามหลังจากท่านรซูล ﷺ และปฏิเสธการเป็นเคาะลีฟะฮฺของอับบักกร عليه السلام

สำหรับนักวิชาการชีอะฮฺก็ได้ให้ความหมายของคำ ชีอะฮฺ คือ บรรดาผู้ที่รักดีต่อวงศ์วานของอะลี อิบน์ อปีฏอลิบ عليهما السلام และท่านหญิงฟาตีมะฮฺ ตลอดจนบรรดาอิมามต่าง ๆ ที่สืบตำแหน่งจากอะลี عليه السلام อีกทั้งเชื่อว่าท่านอะลี عليه السلام ะลูกหลานท่านนั้นเป็นผู้มีสิทธิ์มากที่สุดในการดำรงตำแหน่งเคาะลีฟะฮฺต่อจากท่านรซูล ﷺ

อัลกุมมีย์¹ และอันเนาบัคตี² ได้อธิบายคำว่า ชีอะฮฺ หมายถึงผู้ที่สนับสนุนอะลี อิบน์ อปีฏอลิบ عليهما السلام ในสมัยท่านรซูล ﷺ และหลังจากท่านรซูล ﷺ (อ้างในนาซีร อับดุลลอฮฺ, 1998 ค.ศ. :1 / 48)

กลุ่มชีอะฮฺ โดยทั่วไปเป็นกลุ่มที่สนับสนุนและยกย่องอ عليه السلام พวกเขามีความเห็นว่า ตำแหน่งอิมามและเคาะลีฟะฮฺนั้นต้องอาศัยหลักฐานและคำสั่งเสียของท่านรซูล ﷺ ไม่ว่าจะมีความเปิดเผยหรือไม่เปิดเผย พวกเขาเชื่อว่าตำแหน่งอิมามนั้นต้องอยู่ในเครือญาติของอะลี عليه السلام เท่านั้น หากมิได้อยู่ในเครือญาตินี้ก็ถือว่าเป็นความอธรรมที่เกิดขึ้นกับอิมามหรือเป็นการตะกียะฮฺของอิมามที่แท้จริง พวกเขาเชื่อว่าตำแหน่งอิมามนั้นมีใช้ผลประโยชน์ที่ขึ้นอยู่กับการคัดเลือกโดยใช้เสียงส่วนใหญ่ ทว่าเป็นหลักการหนึ่งของอิสลามเลยที่เดียวจึงไม่อนุญาตให้รซูล ﷺ ทั้งหลายเพิกเฉยเลย หรือปล่อยให้เป็นที่ติของบรรดาสามัญชนเป็นผู้กำหนด

2. ประวัติความเป็นมาของชีอะฮฺ

2.1. ประวัติความเป็นมาของชีอะฮฺตามทัศนะอะฮฺลิสซุนนะฮฺ

บรรดานักวิชาการสายอะฮฺลิสซุนนะฮฺมีมุมมองและทัศนะในเรื่องประวัติความเป็นมาของชีอะฮฺ ผู้วิจัยขอสรุปทัศนะต่างๆดังนี้

1. ทัศนะที่หนึ่งเห็นว่า กลุ่มชีอะฮฺเกิดหลังจากที่ท่านรซูล ﷺ เสียชีวิต โดยพวกเขาวมกลุ่มกันเนื่องจากมีความเห็นเดียวกันว่า อะลี อิบน์ อปีฏอลิบ عليهما السلام เป็นผู้มีสิทธิ์มากกว่าเศาะหาบะฮฺคน

¹ คือ สะอ์ด อิบน์ อับดุลลอฮฺ อัลกุมมีย์ เป็นอุลามาฮฺสายชีอะฮฺ เป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญหลายสาขา เช่น สาขาอุศูลุดดีน ผลงานที่แพร่หลายคือ หนังสืออรรถาธิบายฟีอิมามะฮฺ มะกอลลาต อิสลามียะฮฺ เสียชีวิตในปี 301 ฮ.ศ.

² หะซัน อิบน์ มุซา อันเนา บัคตี เป็นผู้เชี่ยวชาญสาขาอุศูลุดดีน ผลงานของท่านคือ กิตาบุล อัลฮารอฮฺ วัตดียานาต ท่านเสียชีวิตในปี 310 ฮ.ศ.

อื่น ๆ ในการเป็นอิมามและเคาะลีฟะฮ์แทนท่านรซูล ﷺ นักวิชาการที่แสดงทัศนะนี้ได้แก่ อิบน์ คอลดูน ,อะหฺมัด อามีน และนักบูรพาคดีบางท่าน

ทัศนะนี้ได้อาศัยบางรายงานที่บันทึกว่ามีกลุ่ม ๆ หนึ่งที่ออกมาอ้างตัวว่า กลุ่มตนเป็นกลุ่มที่สมควรจะเป็นอิมามแทนท่านรซูล ﷺ อิบน์ คอลดูน กล่าวว่าหลังจากที่ท่านรซูล ﷺ เสียชีวิตมีอะฮฺลุลบัยตุ (สมาชิกในครอบครัว) ของท่านรซูล ﷺ กล่าวว่า พวกเขาสมควรยิ่งที่จะรับตำแหน่งอิมามและดำรงตำแหน่งเคาะลีฟะฮ์แทนท่านรซูล ﷺ มากกว่าเคาะฮาบะฮ์คนอื่น ๆ (อิบน์ คอลดูน, 1996 ค.ศ. : 191)

ทัศนะที่สองเห็นว่าต้นกำเนิดของชีอะฮ์ เกิดหลังจากเคาะลีฟะฮ์ที่สาม อุษมาน อิบน์ อ์ฟฟาน رضي الله عنه ถูกฆาตกรรม อิบน์ หัซมี กล่าวว่า หลังจากที่อุษมาน رضي الله عنه ปกครองมะดีนะฮ์มาเป็นเวลา 12 ปี และหลังจากการเสียชีวิตของท่านได้เกิดความเห็นที่แตกต่างในการเป็นอิมามระหว่างผู้คนในสมัยนั้น ความเห็นที่แตกต่างได้ก่อให้เกิดกลุ่มรอฟีฎะฮ์ขึ้นมา ส่วนผู้ที่เริ่มแนวคิดรอฟีฎะฮ์นี้คือ อับดุลลอฮ์ อิบน์ ซาบะ¹ นักวิชาการมุสลิมส่วนใหญ่ต่างเห็นพ้องกันว่าอับดุลลอฮ์ อิบน์ ซาบะ เป็นผู้ปูพื้นฐานแนวคิดของนิกายชีอะฮ์ ซึ่งข้อมูลนี้เป็นที่ทราบกันดีในหมู่ของอะฮฺลิลซุนนะฮ์และชีอะฮ์ (อิบน์ หัซมี, 1996 ค.ศ. : 2 / 8)

ทัศนะที่สามเห็นว่า ชีอะฮ์เกิดในปี ฮ.ศ. 37 ซึ่งตรงกับปี 657 ค.ศ. ซึ่งในปีนั้นได้เกิดเหตุการณ์สงครามชิฟฟีน ระหว่างกองทัพอะลี رضي الله عنه และกองทัพมูอาวียะฮ์ رضي الله عنه (ซัยยิด มะฮฺมูด อัลอะลลุซี, 1373 ฮ.ศ. : 5)

จากเหตุการณ์นี้ได้เกิดความแตกแยกในหมู่มุสลิมด้วยกัน โดยต่างฝ่ายต่างก็อ้างถึงความชอบธรรมของผู้นำทั้งสองฝ่ายทำให้เกิดกลุ่มที่สนับสนุนอะลี อิบน์ อับีฏอลิบ رضي الله عنه และกลุ่มที่สนับสนุนมูอาวียะฮ์

จุดเริ่มต้นของกลุ่มชีอะฮ์ที่เห็นได้ชัดเจนที่สุด คือหลังจากที่อุษมาน อิบน์ อ์ฟฟาน رضي الله عنه ได้ถูกฆาตกรรมได้มีฝ่ายที่เรียกร้องให้หาผู้ที่กระทำผิดมาลงโทษ จนในที่สุดเกิดความคิดขัดแย้งกันระหว่างอะลี อิบน์ อับีฏอลิบ رضي الله عنه และมูอาวียะฮ์นำไปสู่สงครามชิฟฟีนและต่างฝ่ายต่างก็มีผู้ที่สนับสนุน โดยกลุ่มชนที่มีความเห็นว่าอะลี رضي الله عنه ดำเนินตามความชอบธรรมเรียกว่าชีอะฮ์ จากเหตุการณ์นี้บรรดานักปราชญ์จึงถือว่า ชีอะฮ์เพิ่งปรากฏในปี 37 ฮ.ศ.

¹ อับดุลลอฮ์ อิบน์ ซาบะ เดิมเป็นคนเยเมน นับถือศาสนาฮินดู ต่อมาได้เข้ารับศาสนาอิสลามเพื่อทำลายอิสลาม เขาเป็นอิมามของกลุ่มซาบาอียะฮ์ ที่กล่าวว่า อะลีเป็นพระเจ้า และจะกลับมายังโลกนี้อีกครั้ง (อัลซิริกลี, 1999 ค.ศ. : 4/88)

2.2. ประวัติความเป็นมาของชีอะฮ์ตามทัศนะชีอะฮ์

ในบรรดานักวิชาการชีอะฮ์มีความเห็นที่ไม่พ้องกันเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของชีอะฮ์ ดังนี้

1. จากการบันทึกของอัลกุฎัยนีย์¹ ในอุศูลุลกาฟียะฮ์ว่า กลุ่มชีอะฮ์เกิดก่อนท่านรซูล ﷺ เขาบอกว่าไม่มีนบีที่เกิดในโลกนี้ นอกจากนบีนั่นต้องศรัทธาว่าอะลี ﷺ เป็นวะลีย (ผู้นำ) ซึ่งอัลกุฎัยนีย์ ได้พยายามอ้างหลักฐานมากมายเพื่อยืนยันในเรื่องนี้ เช่น การที่อะลี ﷺ เป็นวะลียนั้น ได้ถูกบันทึกในศุหุฟ (แผ่นบันทึก) ของนบีต่างๆ แท้จริงพระองค์อัลลอฮ์ไม่ประทานท่านรซูล ﷺ มายังโลกนี้ นอกจากจะรับรู้และรับทราบถึงความเป็นรซูลของท่านศาสดามุฮัมมัดและความเป็นวะลียของอะลี (อัลกุฎัยนีย์, 1365 ฮ.ศ. : 1 / 437)

2. มีชีอะฮ์บางกลุ่มเชื่อว่าท่านรซูล ﷺ เป็นผู้ปลูกฝังแนวคิดชีอะฮ์ขึ้นเองและกลุ่มนี้เกิดในสมัยของท่าน นอกจากนี้แล้วมีบรรดาเศาะหาบะฮ์หลายท่านที่สนับสนุนอะลี ﷺ และนับถืออะลี ﷺ เป็นวะลียด้วย อัลกุมมีย์ ได้กล่าวว่า กลุ่มชีอะฮ์กลุ่มแรก คือ กลุ่มที่สนับสนุนและยกย่องอะลี ﷺ ทั้งในสมัยท่านรซูล ﷺ และหลังจากนั้นบรรดาเศาะหาบะฮ์เชื่อกันว่าอะลี ﷺ เป็นอิมามซึ่งเศาะหาบะฮ์เหล่านั้นประกอบด้วย อัลมิกดาต อิบนุ อัลฮัษมัด อัลกินดีย ซัลมาน อัลฟารีซีญ , อะบูซัร อัลฆิฟารีญ และอัมมาร อิบนุ ญะซีร ﷺ เป็นต้น (อัลกุมมีย์ อ้างใน บากีร์ ชะรีฟ อัลกุรอซี, 1997 ค.ศ. : 12)

3. อิบนุ นะดีม กล่าวว่า ชีอะฮ์ เกิดในวันที่เกิดสงคราม อัลญะมัล² ซึ่งอะลี ﷺ ได้ไปหาฏอลหะฮ์ อิบนุ อุกัยดิลลาฮ์ ﷺ และซุบีร อิบนุ อัลเอาวาม ﷺ เพื่อทำสงครามกับบุคคลทั้งสอง จนกว่าพวกเขาจะกลับสู่พระบัญชาของพระองค์อัลลอฮ์ หลังจากนั้นเรียกผู้ที่สนับสนุนและยกย่องอะลี ﷺ ว่า ชีอะฮ์ (อิบนุ นะดีม, 1994 ค.ศ. : 217)

ดังที่ได้กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า นักวิชาการชีอะฮ์มีความเห็นที่แตกต่างกันเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของชีอะฮ์

¹ มุฮัมมัด อิบนุ ยะฮ์ยอบ อิบนุ อิศฮาก อัลกุฎัยนีย์ เป็นผู้เชี่ยวชาญในสาขาหะดีษและเป็นนักวิชาการแนวชีอะฮ์ เสียชีวิตในปี 329 ฮ.ศ. ที่กูฟะฮ์ แบกแดด

² คือ เดือนญะมาดีลอะครี ปีที่ 36 ฮ.ศ. (อัลสะฮะญูฎี. 2000 ค.ศ. 155)

3. แนวคิดเกี่ยวกับอิมามะฮฺ

อิมามะฮฺในทัศนะชีอะฮฺเป็นส่วนหนึ่งของหลักการปฏิบัติตามที่อัลกุลัยนียได้กล่าวแล้วข้างต้นว่า “อิสลามดำรงอยู่บนหลัก 5 ประการ...ส่วนหนึ่งของหลักการปฏิบัติคือ อัลวิลายะฮฺ (การปกครอง) หรือ อิมามะฮฺ” อิมามะฮฺจึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่ประชาชาติมุสลิมต้องให้การยอมรับในตำแหน่งอิมามโดยมีข้อกำหนดอย่างชัดเจนสำหรับผู้ที่จะมาดำรงตำแหน่งอิมาม ซึ่งผู้วิจัยจะนำเสนอต่อไปนี้

3.1. การดำรงตำแหน่งอิมาม

อิมามะฮฺตามแนวคิดของชีอะฮฺนั้นผู้วิจัยได้แบ่งเป็นประเด็นที่สำคัญ ๆ ดังนี้

3.1.1. การได้มาโดยได้รับการแต่งตั้งจากอัลลอฮฺ¹

ชีอะฮฺ นิกายอิชนาอะซีรีเชื่อว่าผู้สืบทอดต่อจากท่านรซูล ﷺ และบรรดาอิมามทั้งหมดล้วนได้รับการแต่งตั้งจากอัลลอฮฺ

อะลี มุฮัมมัด อัลดุคัยยิล (2537 พ.ศ. : 1) กล่าวว่า ตำแหน่งอิมามเป็นหน้าที่ของอัลลอฮฺ ซึ่งพระองค์ทรงเมตตากรุณาโดยส่งมาให้แก่มวลมนุษย เป็นบุคคลที่คอยชี้ นำ ตักเตือนและเรียกร้องเชิญชวนมนุษย์สู่หนทางอันเที่ยงตรง โดยที่พระองค์ได้ให้ความรู้ในทางศาสนาสามารถกำหนดแบบแผนที่แน่นอนตามที่พระองค์ทรงประสงค์แก่บรรดาอิมามเพื่อเป็นหลักฐานข้อพิสูจน์ของพระองค์ที่ให้แก่พวกเขาตั้ง อัลกุรอานได้กล่าวว่า

إِنَّا أَنزَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لَّعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ... فَلِئَلَّهِ الْحُجَّةُ الْبَالِغَةُ

ความว่า "ดังนั้นหลักฐานข้อพิสูจน์อันเป็นเหตุผลที่ซึ่งเป็นของอัลลอฮฺ" (อัลอันอาม : 149) และหลักฐานจากอัลกุรอานที่กล่าวถึงการแต่งตั้งอะลีเป็นอิมามมีดังนี้

¹ดู อะฮฺมัด ฮุเซน ยะโกบ. ม.ป.ป. 248.

إِنَّمَا وَلِيُّكُمُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَالَّذِينَ آمَنُوا الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ

وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ رَاكِعُونَ ﴿٥٥﴾

ความว่า "ผู้ปกครองของสุเจ้านั้นคือ อัลลอฮ์ศาสนทูตของพระองค์ บรรดาผู้ศรัทธา ผู้ที่ปฏิบัติละหมาด และผู้ที่บริจาคทานในขณะรุกอ (โค้งคำนับ)" (อัลมาอิดะหฺ : 55) ส่วนสุดท้ายของโองการดังกล่าว ได้ลงมาถึงกับอะลีผู้ซึ่งได้บริจาคแหวนวงหนึ่งแก่ผู้ที่มาขอทาน ในขณะที่ท่านก้มคำนับเวลาละหมาด (อัลมุซอฟฟิร, ม.ป.ป. : 58) และอบูญะอ์ฟิร¹ ได้กล่าวว่า บรรดาผู้ศรัทธาในที่นี้คือ บรรดาอิมาม (อ้างในตัฟซีร อัลอียาส, 1380 ฮ.ศ. : 1 / 338)

และดังปรากฏในอัลกุรอานว่า

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولَى

الْأَمْرِ مِنْكُمْ... الآية ﴿٥٩﴾

ความว่า "ผู้ศรัทธาทั้งหลายจงเชื่อฟังอัลลอฮ์ และเชื่อฟังรซูล ﷺ และ (เชื่อฟัง) ผู้ปกครองในหมู่พวกเจ้าด้วย" (อันนิซาอฺ : 59)

อบู अबดุลลอฮ์² ได้กล่าวว่า ในส่วนท้ายของโองการข้างต้นคำว่า ผู้ปกครองหมายถึง ท่านอะลี ฮะซัน และสุเัยน (อ้างใน อัลกุลียนี, 1365 ฮ.ศ. : 1 / 286)

จากญะบิร อิบน์ अबดุลละฮ์ อัลอันศอรี رضي الله عنه กล่าวว่า หลังจากที่โองการ (อันนิซาอฺ : 59) ได้มีมายังท่านรซูล ﷺ ฉันได้กล่าวกับท่านรซูล ﷺ ว่า ฉันได้รู้จักอัลลอฮ์และรซูล ﷺ แล้ว และหลังจากนี้ใครคือผู้นำที่เราต้องเคารพภักดีคนต่อไป ท่านรซูล ﷺ ได้ตอบว่า คือบรรดาผู้นำที่มีหลังจากฉัน นั่นคือ อะลี อิบน์ अबิฏอลิบ, หะซัน, สุเัยน, อะลี อิบน์ หะซัน, มุฮัมหมัด อิบน์ อะลี, ที่รู้จักในนาม อัลบาภิรในคัมภีร์เตารอต, อัศซอดิก ญะอ์ฟิร อิบน์ มุฮัมหมัด, มุซา อิบน์ ญะอ์ฟิร, อะลี อิบน์ มุซา, มุฮัมหมัด อิบน์ อะลี, อะลี อิบน์ มุฮัมหมัด, อัลหะซัน อิบน์ อะลี, อิบน์ หะซัน อิบน์ อะลี (อัลมััจญลียี, 1404 ฮ.ศ. : 15 : 247, 18 : 297, 36 : 301)

ชัยยิด ซาอิด อัคตาร ริชวี (2526 พ.ศ. : 17) ได้กล่าวว่า บรรดาอิมามทั้ง 12 ท่านเชื่อว่า อัลลอฮ์เท่านั้นที่สามารถจะแต่งตั้งผู้สืบทอดตำแหน่งเคาะลีฟะฮ์ต่อจากท่านรซูล ﷺ

¹ อบู ญะอ์ฟิร คือ มุฮัมหมัด อิบน์ อะลี รู้จักในนามว่า อัลบาภิร เป็นอิมามคนที่ 5

² อบู अबดุลลอฮ์ คือ ยะฟิร อิบน์ มุฮัมหมัด รู้จักในนามว่า อัซซอดิก เป็นอิมามคนที่ 6

จากหลักฐานที่กล่าวมานั้นชี้ว่า ตำแหน่งของอิมามนั้นเป็นสิทธิของอัลลอฮ์ที่จะทรงกำหนดว่าผู้ใดจะเป็นผู้ที่เหมาะสมในการดำรงตำแหน่งอิมาม

3.1.2. การได้มาโดยได้รับการแต่งตั้งจากอัลลอฮ์ผ่านท่านรซูล ﷺ

อิมามเป็นผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งจากอัลลอฮ์โดยผ่านท่านรซูล ﷺ ประเด็นนี้ อัลมุซออฟฟิร (ม.ป.ป. : 74) ได้กล่าวว่า เราเชื่อว่าการเป็นผู้นำก็เช่นเดียวกับการเป็นรซูล ﷺ ซึ่งต้องได้รับการแต่งตั้งจากอัลลอฮ์ผ่านทางศาสนทูตของพระองค์ จากความเห็นในแง่การเป็นอิมามก็เช่นเดียวกับการเป็นรซูลนั่นเอง เป็นความผิดที่ประชาชนไปแย้งกับผู้ที่อัลลอฮ์ทรงส่งมาเป็นผู้นำของประชาชนทั้งหมด เพราะประชาชนมิสามารถเลือกผู้นำด้วยตนเอง บุคคลที่สามารถรับผิดชอบในการเป็นอิมามของประชาชนและแนะนำมนุษยชาติต้องได้รับการแต่งตั้งจากองค์อัลลอฮ์เท่านั้น เราเชื่อว่ารซูลได้ประกาศแล้วว่าใครจะมาดำรงตำแหน่งหลังจากท่านและได้แต่งตั้งญาติของท่านชื่อ อะลี อิบน์ อบีฏอลิบ عليه السلام เป็นผู้ปกครองของผู้ศรัทธา ผู้ปกป้องรักษาโองการของพระเจ้า และเป็นอิมามของประชาชนในหลายโอกาส ท่านรซูล ﷺ ได้ประกาศให้ประชาชนกล่าวสัตย์ปฏิญาณเพื่อแต่งตั้งท่านอะลีเข้ารับหน้าที่แทนในวันขอDIR¹

อัลมัจญลีย ² (1404 ฮ.ศ. : 37 / 128) กล่าวว่า ญิบรีลได้นำโองการที่ 67 (อัลมาอิเตฮฺ) ลงมาเพื่อให้ท่านรซูล ﷺ ประกาศแต่งตั้งท่านอะลี อิบน์ อบีฏอลิบ عليه السلام เป็นอิมามสืบต่อจากท่านดังปรากฏในอัลกุรอานต่อไปนี้

﴿يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ وَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَغْتَ رِسَالَتَهُ وَاللَّهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ﴾

ความว่า "โอ้ รซูล เจ้าจงประกาศสิ่งที่ได้ถูกประทานมายังเจ้า และถ้าหากว่าเจ้าไม่ปฏิบัติดังนั้นเจ้าก็ได้ประกาศศาสน์พระองค์และอัลลอฮ์จะทรงป้องกันเจ้าจากมนุษย์ แท้จริงพระองค์อัลลอฮ์จะไม่ทรงให้ทางนำแก่หมู่ชนผู้ปฏิเสธ" (อัลมาอิเตฮฺ : 67)

¹ ตรงกับวันที่ 18 เดือน ชุลฮิจญะฮฺ 10 ฮ.ศ.

² มุฮัมหมัด บากิร อัลมัจญลีย เสียชีวิตในปี 1111 ฮ.ศ. เป็นผู้เชี่ยวชาญในสาขาอุศูลุดดีน เป็นนักวิชาการชีอะฮ์

และท่านรซูล ﷺ ได้กล่าวในโอกาสนั้นว่า

ألا من كنت مولا فهذا على مولا اللهم وال من والاه وعاد من عاداه وانصر من

نصره واخذل من خذله وادر الحق معه كيفما دار

ความว่า "โอ้ ผู้ศรัทธาทั้งหลาย จงทราบเถิดว่า ใครก็ตามที่ถือข้าฯ เป็นผู้ปกครองของเขา และมีอำนาจหน้าที่ซึ่งเขาจำต้องเชื่อฟัง ดังนั้นอะลีจะเป็นผู้ปกครองของเขาด้วย (มีอำนาจหน้าที่แทนข้าฯ) โอ้ อัลลอฮฺ โปรดเป็นมิตรที่ดีต่อมิตรของอะลี และโปรดเป็นศัตรูต่อผู้ที่เป็ศัตรูของอะลี โปรดช่วยเหลือผู้ที่ช่วยเหลือเขา และโปรดเกลียดชังผู้ที่เกลียดชังเขา และโปรดให้ความรักแก่ผู้ที่รักเขา" (อัลมััจญลียะฮฺ, 1404 ฮ.ศ. : 37 / 115)

และท่านรซูล ﷺ ได้กล่าวไว้ความว่า

"โอ้ ประชาชนทั้งหลาย จงรู้เถิดว่าญิบรีลได้ลงมายังฉันหลายครั้งหลายคราว เพื่อนำพระบัญญัติจากพระผู้อภิบาลผู้ทรงกรุณาปรานีมายังฉันและบอกให้ฉันทำการหยุด ณ สถานที่นี้และเป็นตัวแทนผู้สืบต่อของฉันและเป็นเคาะลีฟะฮฺของฉันและเป็นอิมามภายหลังฉัน ตำแหน่งของเขากับฉันเหมือนตำแหน่งของฮารูนกับมูซาเว้นแต่ว่าไม่มีนบีอีกแล้วหลังจากนั้นและเขาเป็นผู้ปกครองของท่านทั้งหลายหลังจากอัลลอฮฺและรซูลของพระองค์"

"โอ้ ประชาชนทั้งหลาย แท้จริงอัลลอฮฺได้ทรงแต่งตั้งอะลีให้เป็นอิมามและผู้ปกครองของพวกท่านทั้งหลาย จงเชื่อฟังปฏิบัติตามเขาซึ่งถือเป็นพันธะผูกพันที่จำเป็นเหนือบรรดา มุฮาญิรีนทั้งหมดแก่ชาวอันศอรและแก่เขาเหล่านั้นผู้ปฏิบัติและเชื่อฟังตามพวกเขาในด้านคุณธรรมความดีและเหนือบรรดาผู้อาศัยในเมืองต่าง ๆ และที่ร่อนเร่อยู่เหนือพวกเขาหรือและพวกเขาไม่ใช่อาหรับเหนือพวกเขาเสรีชนและพวกทาสเหนือคนหนุ่มและคนแก่เหนือผู้ใหญ่และผู้่น้อยเหนือพวกผิวขาวและผิวดำ คำสั่งของเขาเป็นสิ่งที่ต้องเชื่อฟังปฏิบัติตาม คำพูดของเขาถือเป็นพันธะผูกพันและคำสั่งของเขาเป็นสิ่งที่วาญิบเหนือผู้ศรัทธาในอัลลอฮฺทุกคน การสาปแช่งมีแก่ผู้ไม่เชื่อฟังเขา และความโปรดปรานก็มีแก่ผู้ที่ปฏิบัติตามเขาและเขาผู้ซึ่งเชื่อฟังอะลีคือ ผู้ศรัทธาที่แท้จริง"¹ (ชาอิด อัคตาร ริซวี, 2526 พ.ศ. : 33)

¹ ดูใน ซัยยิด อัลดุลฮุเซน ชัรฟุดดีน, ซัยค์ ชะลิม อัลบะชะรีย , 2529 พ.ศ. : 348 และ ในอัลติฎานี, 2543 พ.ศ. : 337 และในอัลติฎานี, 2534 พ.ศ. : 162

จำนวนอิมามที่ท่านรซูล ﷺ ได้ประกาศไว้มีจำนวน 12 ท่าน ทั้งหมดมาจากตระกูลของ อะฮฺลุลบัยตุ (เครือญาติของท่านรซูล ﷺ) เริ่มตั้งแต่อะลี ﷺ และทายาทของอะลี ﷺ กับท่านหญิงฟาฏิมะฮฺ (อัลติญานี, 2541 พ.ศ. : 114)

และ อัลมุซอฟฟิร (มปป. : 58) ได้กล่าวว่า เราเชื่อว่าบรรดาอิมามนั้นมีจำนวน 12 ท่าน และเชื่อว่าท่านรซูล ﷺ ได้ประกาศให้ประชาชนทราบแล้วและแต่ละท่านได้ประกาศผู้สืบทอดของท่านแล้ว ดังมีนามต่อไปนี้

1. อับดุลอะซฮัน อะลี อิบนุ อับฏอลิบ รู้จักในนามว่า อัลมุรตะฎอ เกิดในมักกะฮฺ วันที่ 13 รอญับ 601 ค.ศ. ท่านมีอายุอ่อนกว่าท่านรซูล ﷺ 30 ปี ท่านถูกลอบสังหารในวันที่ 21 รอมฎอน 40 ฮ.ศ. ในเมืองกัฟะฮฺ โดยอับดุลเราะหฺมาน อิบนุ มัลญัมอัลมุรอดี และถูกฝังอยู่ในเมืองนะญัฟ ประเทศอิรัก

2. อับมุฮัมมัด อัลอะซฮัน อิบนุ อะลี รู้จักในนามว่า อัซซะกีเย ท่านเป็นบุตรชายคนโตของอะลี ﷺ เกิดในเมืองมะดีนะฮฺ วันที่ 15 รอมฎอน 2 หรือ 3 ฮ.ศ. เสียชีวิตในวันที่ 8 ซอฟิร 50 ฮ.ศ. ถูกฝัง ณ สุสานบะเกียะฮฺ เมืองมะดีนะฮฺ

3. อับดุลลอฮฺ อัลหุเซน อิบนุ อะลี รู้จักในนามว่า ซัยยิด อัซซุฮะดาอฺ ท่านเกิดในเมืองมะดีนะฮฺ ปี 3 หรือ 4 ฮ.ศ. ท่านถูกสังหาร ณ ตำบลกัรบะลาอ ในวันที่ 10 มุฮัรรัม 61 ฮ.ศ. และถูกฝัง ณ กัรบะลาอ ประเทศอิรัก

4. อับมุฮัมมัด อะลี อิบนุ อัลหุเซน รู้จักในนามว่า ซัยนัลอาบิตีน เกิดในเมืองมะดีนะฮฺ วันที่ 5 ซะอฺบาน 38 ฮ.ศ. เสียชีวิตวันที่ 25 มุฮัรรัม 95 ฮ.ศ. ถูกฝัง ณ สุสานบะเกียะฮฺ เมืองมะดีนะฮฺ

5. อับญะฟิร มุฮัมมัด อิบนุ อะลี รู้จักในนามว่า อัลบากริ เกิดในวันที่ 1 รอญับ ฮ.ศ. 57 เสียชีวิตในวันที่ 7 ซุลฮิจญะฮฺ 114 ฮ.ศ. และถูกฝัง ณ สุสานบะเกียะฮฺ เมืองมะดีนะฮฺ

6. อับดุลลอฮฺ ญะฟิร อิบนุ มุฮัมมัด รู้จักในนามว่า อัซซอดิกิ เกิดในวันที่ 17 รอป็อูลเอาวัล 83 ฮ.ศ. เสียชีวิตในวันที่ 15 รอญับ 148 ฮ.ศ. ถูกฝัง ณ สุสานบะเกียะฮฺ

7. อับรอฮีม มุซา อิบนุ ญะฟิร รู้จักในนามว่า อัลกาซิม เกิด ณ ตำบลอัลอับวาอฺ ซึ่งอยู่ระหว่างเมืองมักกะฮฺและเมืองมะดีนะฮฺ ในวันที่ 5 รอญับ 128 ฮ.ศ. เสียชีวิตในคุก ณ กรุงแบกแดด ในวันที่ 25 รอญับ 183 ฮ.ศ. และถูกฝังอยู่ในเมืองกาซิมียะฮฺ ประเทศอิรัก

8. อับอะซฮัน อะลี อิบนุ มุซา รู้จักในนามว่า อีรวิฎอ เกิดในเมืองมะดีนะฮฺ วันที่ 11 รอป็อูลเอาวัล 153 ฮ.ศ. เสียชีวิต ณ เมืองฏุส แคว้นคูรอซาน ท่านถูกลอบวางยาพิษจนเสียชีวิตในวันที่ 17 ซอฟิร 203 ฮ.ศ. ถูกฝังในเองฏุส

9. อนุญะฟัร มุฮัมหมัด อิบนุ อะลี รู้จักในนามว่า อัลญะวาด เกิดในเมืองมะดีนะฮ์ วันที่ 10 รอญับ 195 ฮ.ศ. เสียชีวิตในวันที่ 11 ชุลกอฮิดะฮ์ 220 ฮ.ศ. ณ กรุงแบกแดด ถูกฝัง ณ สุสานชาวกุเรช เมืองกาซีมียะฮ์ เคียงข้างอิมามมุซา อัลกาซิม

10. อนุญะหะซัน อะลี อิบนุ มุฮัมหมัด รู้จักในนามว่า อัลฮาดิย เกิดในเมืองมะดีนะฮ์ วันที่ 5 รอญับ 214 ฮ.ศ. บางรายงานวันที่ 15 ชุลฮิจญะฮ์ 212 ฮ.ศ. เสียชีวิตในวันที่ 3 รอญับ 254 ฮ.ศ. ณ เมืองซามัรรอฮ์ บางรายงานวันที่ 26 ญะมาดฺซหานี 254 ฮ.ศ. ถูกฝังในเมืองซามัรรอฮ์ ประเทศอิรัก

11. อนุญะหะซัน อะลี อิบนุ อะลี รู้จักในนามว่า อัลอัศการีย เกิดในเมืองมะดีนะฮ์ วันที่ 10 รอบิอุชชานี 232 ฮ.ศ. เสียชีวิตในวันที่ 8 รอป็อูลเอาวัล 260 ฮ.ศ. ถูกฝังในเมืองซามัรรอฮ์ เคียงข้างบิดาของท่าน

12. อนุญะอ์ลกอซิม มุฮัมหมัด อิบนุ อะลี รู้จักในนามว่า อัลมะฮ์ดีย เกิดในวันที่ 15 ชะอูบาน 256 ฮ.ศ. ท่านอยู่ในความเร้นลับ (การซ่อนตัว) ซ้ำซ้ำ โดยหายเข้าไปในอุโมงค์ภายในบ้าน ตั้งแต่ปี 260 – 329 ฮ.ศ. บากิร ซารีฟ อัลกูรอชีย (1997 ค.ศ. : 260) กล่าวว่า มีตัวแทนพิเศษ 4 คนเป็นสื่อติดต่อกับท่าน โดยเรียงตามลำดับดังนี้

1. อนุญะอ์มรุ อุษมาน อิบนุ สะอีด อัมรี
2. อนุญะฟัร มุฮัมหมัด อิบนุ อุษมาน
3. อนุญะกอซิม หุเซน อิบนุ รุห ญุบัคตี
4. อนุญะหะซัน อะลี อิบนุ มุฮัมหมัด ซะมะรี

ท่านอนุญะอ์มรุ อุษมาน อิบนุ สะอีด เป็นบุคคลที่มีเกียรติและได้รับความเชื่อถือเป็นอย่างมากจากประชาชน ท่านเคยเป็นตัวแทนของท่านอิมามฮาดิและอิมามอัชการีย และได้รับคำสั่งจากอิมามมะฮ์ดียให้เป็นผู้มีหน้าที่ในการห่อศพและฝังท่านอิมามอัชการีย (ดาร์ รอเฮฮัก, 2538 พ.ศ. : 40)

ตั้งแต่ปี 329 ฮ.ศ. เป็นช่วงการหายตัวชั้นสูง ในขณะนี้ไม่มีการติดต่อระหว่างชีอะฮ์กับ 12 อิมาม เชื่อว่าอิมามมุฮัมหมัด อัลมะฮ์ดีย ยังคงมีชีวิตอยู่และท่านจะปรากฏตัวก่อนวันอวสานโลกเพื่ออรรถ ความยุติธรรมขณะที่อิมามมะฮ์ดียอยู่ในช่วงการหายตัวชั้นสูง ท่านใช้ให้ยึดมั่นในคัมภีร์อัลกุรอาน และหะดีษที่มีผู้เชื่อถือได้และมีความยุติธรรมรายงานไว้

ดังที่กล่าวมาข้างต้นชีอะฮ์เชื่อว่าผู้ที่จะดำรงตำแหน่งอิมามจะถูกแต่งตั้งจากอัลลอฮ์ ท่านเหล่านั้นถูกประกาศนามโดยผ่านท่านรซูล ﷺ มีจำนวน 12 ท่าน ซึ่งอิมามท่านสุดท้ายยังคงมีชีวิตอยู่และเป็นที่รอคอยของบรรดาประชาชาติ

3.1.3. การได้มาโดยได้รับการแต่งตั้งจากอัลลอฮ์โดยผ่านท่านอิมาม

ผู้เป็นอิมามได้รับการแต่งตั้งจากอัลลอฮ์โดยผ่านท่านอิมามคนก่อนตามที่ อัลมุซอฟฟัร (ม.ป.ป. : 66) กล่าวว่า การแต่งตั้งคนหนึ่งคนใดเป็นอิมามจะสามารถสำเร็จลงได้ ก็ด้วยพระประสงค์ของอัลลอฮ์ผ่านรซูล ﷺ หรือผ่านอิมามคนก่อน ประชาชนมิสามารถเลือกคนใดคนหนึ่งเป็นอิมามได้เพราะพวกเขาไม่มีอำนาจหน้าที่ที่จะทำเช่นนั้นและถ้าพวกเขาจะปลดอิมามออกจากตำแหน่งโดยปล่อยให้ยุคสมัยไร้ผู้นำสภาพของประชาชาติก็จะเป็นดังหะดีษที่กล่าวว่า

من مات ولم يعرف إمام زمانه مات ميتة جاهلية

ความว่า "ผู้ใดก็ตามที่ตายลงโดยที่ไม่รู้จักอิมามในสมัยของเขา ก็ดุจดังว่าเขาได้ตายไปในแบบญาฮิลียะฮ์" คำว่า ญาฮิลียะฮ์ หมายถึง เขาผู้นั้นจะตายในลักษณะเป็นผู้ปฏิเสธอิสลามและหลงทาง (อัลกุลัยนีย, 1365 ฮ.ศ. : 1 / 379)

จากหะดีษข้างต้นชี้ให้เห็นว่าไม่มียุคสมัยใดที่ปราศจากอิมามที่ถูกแต่งตั้งโดยอัลลอฮ์และไม่แตกต่างกันเลยที่มนุษย์จะปฏิเสธเขาหรือไม่ จะช่วยเขาหรือไม่ จะเชื่อเขาหรือไม่ หรือจะหายไปจากสายตาประชาชน เช่นเดียวกับที่ท่านรซูล ﷺ หายไปจากสายตาประชาชนไปอยู่ในถ้ำฮิรออู ดังนั้นจึงเป็นไปได้สำหรับอิมามที่จะหายหน้าไปจากประชาชนและตามเหตุผลแล้วการหายหน้าไปนั้นจะเป็นระยะเวลาสั้นหรือยาวก็ไม่แตกต่างกันแต่ประการใด ดังปรากฏในอัลกุรอานดังนี้

﴿٧﴾ وَلِكُلِّ قَوْمٍ هَادٍ

ความว่า "และมีผู้นำสำหรับมวลชนทุกกลุ่ม" (อัล รอฮุดดู : 7)

อนู อับดุลลอฮ์ ได้กล่าวว่า ผู้นำในที่นี้คืออิมามที่อยู่ในช่วงระยะเวลาสั้น (อ้างใน อัลกุลัยนีย, 1365 ฮ.ศ. : 1 / 191) และ

﴿٢٤﴾ وَإِنْ مِنْ أُمَّةٍ إِلَّا خَلَا فِيهَا نَذِيرٌ

ความว่า "ไม่มีประชาชาติใด (ผ่านไป) นอกจากมีผู้ตักเตือนผ่านไปยังในหมู่พวกเขา" (ฟาฏีร : 24)

อัลกุฎัยนี (1365 ฮ.ศ. : 1 / 277) กล่าวว่า อิمامสามารถรู้ว่าผู้ใดจะเป็นอิمامสืบต่อจากเขา และก่อนที่เสียชีวิตอิمامจะต้องประกาศชื่ออิمامคนต่อไป

จะเห็นได้ว่าอิمامเป็นผู้มีความสามารถที่ล่วงรู้ว่าผู้ใดจะเป็นอิمامสืบต่อจากเขาและก่อนที่ จะเสียชีวิตอิمامจะต้องประกาศชื่ออิمامคนต่อไป

3.1.4. การได้มาโดยได้รับการแต่งตั้งจากอัลลอฮ์โดยการสืบสันตติวงศ์

อิمامเป็นตำแหน่งที่สืบสันตติวงศ์ ตามที่ท่านอะลีได้ประกาศการเป็นอิمامของลูกหลาน อัลมุซอฟฟัร (มปป. : 75) กล่าวว่า ท่านอะลีได้ประกาศการเป็นอิمامของท่านฮะซันและสุเซน และ ท่านฮะซัน สุเซนก็ได้ประกาศการเป็นอิمامของบุตรของท่าน คือ อะลี ชัยนูล อาบิดีน และใน ท่านองเดียวกันแต่ละอิمامก็ได้ถูกแต่งตั้งโดยอิمامคนก่อนเรื่อยมา

อัลกุฎัยนี (1365 ฮ.ศ. : 1 / 285) กล่าวว่า อิمامได้มาโดยการสืบสันตติวงศ์เรียงตามลำดับ จากผู้เป็นพ่อจนถึงลูกหลาน และจะไม่ปรากฏว่าผู้เป็นอิमानั้นมาจากสองพี่น้องนอกจากฮะซันและ สุเซน

อัลกุฎัยนี (1365 ฮ.ศ. : 1 / 283) ได้กล่าวว่า ลูกคนแรกจะเป็นผู้สืบทอดตำแหน่ง อิمام จากที่ชนะข้างต้นสรุปว่า ตำแหน่งอิمامจะได้มาโดยการสืบสันตติวงศ์จากพ่อสู่ลูก จากลูก ไปสู่หลาน สืบต่อไปจนถึงรุ่นต่อ ๆ ไป ในวงศ์ตระกูลของอะฮุลบัยตุ

3.2 คุณสมบัติของอิمام

บุคคลที่จะเป็นอิمامต้องมีคุณสมบัติที่เปรียบพร้อมสูงส่ง ถูกคัดเลือกจากอัลลอฮ์โดยมีคุณสมบัติดังนี้

3.2.1. ความเป็นมะอฺศุม (ความเป็นผู้บริสุทธิ์)

อิمامเป็นผู้ที่บริสุทธิ์ปราศจากบาปและไม่มี ความผิดพลาดใด ๆ ดังที่ (อัลมุซอฟฟัร, ม.ป.ป. : 67) กล่าวว่า เราเชื่อว่าท่านอิمامก็เช่นเดียวกับท่านรซูล ﷺ จะไม่มีความผิดพลาดหรือทำผิดได้ ทั้งภายนอกหรือภายใน ตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตายไม่ว่าโดยตั้งใจหรือไม่ก็ตามเพราะว่าบรรดาอิمام เป็นผู้รักษาไว้ซึ่งอิสลามและอิสลามอยู่ภายใต้การปกป้องพิทักษ์รักษาของพวกเขา ท่านตำแหน่งของพวกเขาเกี่ยวกับอิสลามก็เช่นเดียวกับตำแหน่งของรซูล ﷺ นั่นเอง เหตุผลของความจำเป็นในเรื่อง

ความไม่ผิดพลาดของบรรดาอิมามก็ทำนองเดียวกันกับเหตุผลความจำเป็นในเรื่องความไม่ผิดพลาดของรซูล ﷺ ดังนั้นเรื่องนี้จึงไม่มีความแตกต่างกันแต่อย่างใดมีคำโคลงกล่าวไว้ว่า

ليس على الله بمستنكر أن يجمع العالم في واحد

"สำหรับองค์อัลลอฮ์ ไม่มีสิ่งที่เป็นไปไม่ได้ ที่จะรวมโลกทั้งมวลให้อยู่ในคนคนเดียว"

ชีอะฮ์ อิมามียะฮ์เชื่อว่าอิมามมีฐานะเช่นเดียวกับท่านรซูล ﷺ ดังที่ (อัลกุฎัยนีย, 1365 ฮ.ศ. : 270) กล่าวว่า มีรายงานจากมุฮัมมัด อิบน์ ซาลิม รายงานว่า "ฉันได้ยินท่าน อับดุลลอฮ์ อิมามญะอ์ฟัร อัศศอดิก กล่าวว่า บรรดาอิมามของชีอะฮ์นั้นมีฐานะเดียวกับท่านรซูล ﷺ แต่ที่พวกเขาไม่ใช่เป็นนบีและไม่อนุญาตให้มีภรรยาได้มากเท่ากับท่านนบี ส่วนเรื่องอื่น ๆ นั้นก็อยู่ในฐานะเดียวกับท่านรซูล ﷺ ทุกประการ

อิมามมีตำแหน่งสูงกว่าบรรดามลาอิกะฮ์และบรรดานบี ซึ่งอิมามโคมัณนี¹ได้กล่าวในหนังสืออัลฮุกุมะฮ์ อัลอิสลามียะฮ์ว่า ในบรรดาเรื่องที่สำคัญและเป็นหลักศรัทธาในศาสนา (นับถืออิมาม 12 คน) ของเรา คือ ความเชื่อที่ว่าบรรดาอิมามผู้ไ้รมลทินทั้งหลายของเรานั้นอยู่ในตำแหน่งที่ไม่มีผู้ใดจะกรายเข้าไปถึงได้แม้จะเป็นมลาอิกะฮ์ผู้ใกล้ชิดหรืออนบีที่ถูกส่งมาก็ตาม ก่อนที่จะสร้างโลกนี้บรรดาอิมามเป็นรัศมีส่องแสงรอบๆบัลลังก์ของพระเจ้า นอกจากอัลลอฮ์แล้วไม่มีผู้ใดล่วงรู้ตำแหน่งและความใกล้ชิดที่บรรดาอิมามมีต่อพระองค์ (อ่างโน มุฮัมมัด มัซฮูร นุอุมานี, 2531 พ.ศ. : 34 - 35)

ดังที่กล่าวมาจะเห็นว่าบรรดาอิมามจะมีฐานะเดียวกับท่านรซูล ﷺ ในเรื่องที่อัลลอฮ์ทรงคุ้มครองให้เป็นผู้ที่ไ้รมลทินปราศจากความผิด

3.2.2. มีภาวะเหนือธรรมชาติ

คุณสมบัติที่มีในบรรดาอิมาม จะมีลักษณะที่เหนือธรรมชาติดังนี้

1. อิมามมีความรู้ในคัมภีร์ก่อนๆ

อัลกุฎัยนีย (1365 ฮ.ศ. : 1 / 227) กล่าวว่า แท้จริงบรรดาอิมาม (หมายถึง 12 อิมามของพวกชีอะฮ์) แต่ละท่านต่างมีความรู้ความเข้าใจในคัมภีร์ที่อัลลอฮ์ประทานลงมาแล้วทั้งหมดด้วยภาษาที่

¹ บ่าวของอัลลอฮ์ซึ่งถูกสร้างจากรัศมี

ต่างกัน โดยอ้างถึงหลักฐานจากหะดีษสองบทที่มีสายสืบไปถึง อับดุลลอฮฺ ว่า ท่านได้อ่านคัมภีร์อัลเตวาร็อต¹ อัลอินยีล² และอัลซซะบูร³ ด้วยภาษา "ซุรยานี"

2. อิมามเป็นผู้รวบรวมอัลกุรอานที่สมบูรณ์

อัลกุฎัยนีย (1365 ฮ.ศ. : 1 / 228) กล่าวว่า ฉันได้ยินอบู ญะอฺฟัร กล่าวว่า ไม่มีผู้ใดสักคนที่ยังอ้างว่าได้รับรวบรวมอัลกุรอานทั้งหมดนอกจากบุคคลที่โกหกเท่านั้นและไม่มีผู้ใดที่รวบรวมอัลกุรอานและเก็บรักษาไว้ ดังที่อัลกุรอานได้ถูกประทานลงมา นอกจากท่านอะลี อิบน์ อับีฏอลิบ และบรรดาอิมามภายหลังจากท่านเท่านั้น

3. อิมามเป็นผู้ได้รับสัตยาบันต่าง ๆ จากบรรดานบี

อัลกุฎัยนีย (1365 ฮ.ศ. : 1 / 231 - 232) กล่าวว่า มีรายงานจากอบู บะซีร์ จาก อบู ญะอฺฟัร แจ้งว่า ในคืนหนึ่งที่มีมิดทานอมีรุลมูมิมีน(อะลี) ได้ออกไปข้างนอก ท่านกล่าวว่า คืนนี้ช่างมีมิดมิดเหลือเกิน อิมามได้ออกมาหาพวกท่านแล้วโดยสวมเสื้อของนบีอาดัมใส่แหวนของ นบีสุลัยมาน และถือไม้เท้าของนบีมูซา

4. อิมาม มูซา อัลกาซิม เป็นผู้รับบาปแทน

อัลกุฎัยนีย (1365 ฮ.ศ. : 1 / 260) กล่าวว่า แท้จริง อบู อัลฮะซัน มูซา อัลกาซิม (อิมามของพวกชีอะฮฺคนที่ 7 ในบรรดา 12 อิมาม) กล่าวว่า อัลลอฮฺทรงกริ้วพวกชีอะฮฺและพระองค์ทรงให้ฉันเลือกกว่าจะให้ฉันรับความกริ้วของอัลลอฮฺแทนพวกชีอะฮฺหรือจะให้พวกเขาารับกันไปเอง ดังนั้นฉันจึงเป็นผู้รับบาปแทนพวกเขา

5. อิมามสามารถรู้ได้ว่าผู้ใดจะเป็นอิมามต่อจากเขา

อัลกุฎัยนีย (1365 ฮ.ศ. : 1 / 277) กล่าวว่า อิมามสามารถรู้ได้ว่าผู้ใดจะเป็นอิมามสืบต่อจากเขา และก่อนที่จะเสียชีวิตอิมามจะต้องประกาศชื่ออิมามคนต่อไป

¹ คัมภีร์ที่ประทานให้กับนบี มูซา

² คัมภีร์ที่ประทานให้กับนบี อีซา

³ คัมภีร์ที่ประทานให้กับนบี ดาอูด

6. บรรดาอิมามสามารถล่วงรู้ในสิ่งที่ต้องการ

อัลกุฎัยนีย (1365 ฮ.ศ. : 1 / 258) กล่าวว่า เมื่อใดที่บรรดาอิมามต้องการรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งเขาสามารถรู้ได้โดยทันที

7. บรรดาอิมามสามารถรู้กำหนดวันตายของตัวเองได้

อัลกุฎัยนีย (1365 ฮ.ศ. : 1 / 258) กล่าวว่า บรรดาอิมามจะรู้ถึงวันตายของตัวเอง และจะไม่เสียชีวิตก่อนที่จะบอกแก่ผู้คนที่ให้ทราบว่าจะเสียชีวิตเมื่อใด

คุณสมบัติดังกล่าวจะไม่มีในตัวบุคคลสามัญชนทั่วไปนอกจากบรรดาอิมามที่ได้รับการแต่งตั้งเท่านั้น

3.2.3. อิมามจะได้รับวะฮยู (วิวรณ์) จากอัลลอฮ์อย่างต่อเนื่อง

อิมามเป็นผู้ที่เหมาะสมที่จะได้รับวะฮยูจากอัลลอฮ์ดังที่ อัลกุฎัยนีย (1365 ฮ.ศ. : 1 / 261) กล่าวว่า ขณะที่อัลมุฟฏ็อฮ์อยู่กับท่านอบู อับดุลลอฮ์ นั้น เขา (อัลมุฟฏ็อฮ์) ได้ถามท่านอบู อับดุลลอฮ์ว่าฉันขอปกป้องท่านด้วยชีวิตของฉัน อัลลอฮ์จะทรงบังคับให้บ่าวทั้งหลายต้องเชื่อฟังผู้หนึ่งผู้ใดโดยอัลลอฮ์จะไม่ทรงให้บุคคลนั้นได้รับข่าวคราวจากฟากฟ้า (วะฮยู) ได้หรือไม่ ท่านอบู อับดุลลอฮ์ตอบว่า : ไม่ แท้จริงอัลลอฮ์ทรงกรุณา ทรงเอ็นดูเมตตาและทรงสงสารปวงบ่าวของพระองค์ ในการที่พระองค์จะทรงบังคับให้ปวงบ่าวของพระองค์เชื่อฟัง ผู้ใดโดยที่พระองค์ไม่ได้ให้บุคคลผู้นั้นได้รับข่าวคราวจากฟากฟ้าทั้งยามเช้าและยามเย็น

อัลกุฎัยนีย (1365 ฮ.ศ. : 1 / 176) กล่าวว่า ความแตกต่างระหว่างรซูล นบีและอิมาม คือ รซูลสามารถเห็นและฟังคำพูดของญิบรีลและจะได้รับวะฮยูหรือบางครั้งจะพบกับญิบรีลในฝันอย่างเช่น นบีอิบรอฮีม ส่วนนบีนั้นในบางครั้งสามารถฟังคำพูดของญิบรีลและบางครั้งสามารถมองเห็นญิบรีลแต่ไม่สามารถฟังคำพูดได้ ส่วนอิมามสามารถฟังคำพูดของญิบรีลได้แต่ไม่สามารถที่จะเห็นได้

อัลมััจญลียีย (1404 ฮ.ศ. : 26 / 355) กล่าวว่า แท้จริงมลาอิกะฮ์ได้ลงมาพบกับบรรดาอิมามและบรรดาอิมามก็จะได้เห็นมลาอิกะฮ์

จากทัศนะข้างต้นให้ความเห็นว่าอิมามมีความสามารถในการติดต่อกับอัลลอฮ์โดยการได้รับวะฮยูอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นประชาชนจึงต้องเชื่อฟังต่อบรรดาอิมามเหล่านั้น

3.3 อำนาจหน้าที่ของอิมาม

อำนาจหน้าที่ของอิมามในทัศนะของชีอะฮ์มีดังนี้

3.3.1. ปกป้องรักษาศาสนา

อิมามเป็นผู้สืบทอดตำแหน่งท่านรซูล ﷺ จะทำหน้าที่ควบคุมเผยแผ่บัญญัติของรซูล ﷺ และเป็นผู้อธิบายบทบัญญัติที่หะลาล (อนุมัติ) และบทบัญญัติที่หะรอม (ต้องห้าม) (อะลี มุฮัมหมัด , 2537 พ.ศ. : 10) และอิมามมีอำนาจประกาศว่าสิ่งใดเป็นหะลาลหรือหะรอมได้ มีรายงานจาก มุฮัมหมัด อิบน์ ลินานว่า “ฉันได้ถามท่านอบูญะอฺฟัร ซานีย์ คือ มุฮัมหมัด อิบน์ อะลี อัดตะเกีย (อิมามคนที่ 9) ว่า “โอ้ ท่านมุฮัมหมัด อัลลอฮ์ผู้ทรงจำเริญ ทรงดำรงอยู่ในเอกภาพของพระองค์มาแต่เนิ่นนานแล้วพระองค์ได้ทรงบังเกิดมุฮัมหมัด, อะลีและฟาฏิมะฮ์ ซึ่งได้เป็นอยู่มาก่อนแล้วนับพันๆ ปีหลังจากนั้น อัลลอฮ์ได้ทรงสร้างสรรพสิ่งทั้งหลายในโลก และให้ผู้ถูกบังเกิดมา (คือมุฮัมหมัด , อะลี และฟาฏิมะฮ์) เป็นพยานรับรู้ในสิ่งเหล่านี้ พระองค์ได้ทรงรับสั่งว่าสิ่งทั้งหลายนี้ต้องเชื่อฟังปฏิบัติตามท่านเหล่านี้ และให้มอบกิจการทั้งหลายแก่ท่านเหล่านี้ พวกเขา(ทั้งสามท่าน) จึงสั่งอันใดให้หะลาลได้ตามใจชอบและอันใดให้หะรอมได้ตามใจชอบ และไม่มีการสมประสงค์ใดๆ ได้เว้นแต่ที่อัลลอฮ์ผู้ทรงจำเริญ ผู้ทรงสูงส่งทรงประสงค์” (อ้างใน มุฮัมหมัด มัซซุร นูอุมานี, 2531 พ.ศ. : 84)

ตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นว่าผู้นำเป็นผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งจากอัลลอฮ์โดยได้รับความรู้จากรซูล ﷺ และจากอิมามคนก่อน เมื่อมีปัญหาใหม่เกิดขึ้นท่านจะรู้คำตอบจากการดลใจจากพระเจ้าโดยผ่านจิตใจอันบริสุทธิ์ ซึ่งอัลลอฮ์ทรงประทานให้ท่านและท่านได้รับความรู้ความเข้าใจอันสมบูรณ์โดยไม่มีข้อผิดพลาดใดๆ (อัลมุซอฟฟัร, ม.ป.ป. : 49)

จะเห็นได้ว่าอิมามเป็นผู้ทำหน้าที่ในการปกป้องรักษาศาสนา เป็นผู้คอยพิทักษ์โลกและสวรรค์ เป็นผู้มีความบริสุทธิ์ นอกจากนี้ท่านยังเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจที่สมบูรณ์โดยท่านได้รับจากอัลลอฮ์และรซูล ﷺ โดยตรง

3.3.2. บริหารราชการแผ่นดิน

ตำแหน่งอิมามเป็นตำแหน่งผู้นำทางด้านการเมือง เป็นประมุขในการบริหารเป็นผู้นำด้านความคิด หน้าที่อิมามจึงเป็นหน้าที่ที่ปกครองกิจการทั้งหลายของประชาชนและทำหน้าที่พิทักษ์ผลประโยชน์สูงสุดของประชาชน อิมาม คือ ผู้ทำหน้าที่จัดการในงานบริหารต่างๆ สำหรับประชาชาติทั้ง

กิจการด้านปกครอง การวางระเบียบแบบแผน การปกป้องคุ้มครองต่อผู้กับบรรดาผู้ละเมิด ทำหน้าที่บริหารกิจการงานโดยมอบอำนาจผ่านไปยังเจ้าเมืองและผู้พิพากษาและอื่นๆ อีกทั้งดำรงรักษาไว้ซึ่งสิทธิของประชาชาติให้อยู่ในขอบเขต เบื้องแรกทั้งอิมามและนบีต่างเป็นผู้นำที่ต้องทำหน้าที่เหล่านี้ เพราะนบีไม่มีหน้าที่อื่นนอกจากเป็นผู้นำและถือเป็นสิ่งวาญิบ(จำเป็น)ที่ทุกคนต้องยอมรับไม่ว่าจะสอนสิ่งใดก็ตาม ด้วยเหตุนี้ท่านจึงเป็นอิมาม (สถาบันอัล บะลาฆ, 2540 พ.ศ. : 124 - 127)

บรรดาอิมามปกครองและควบคุมทุกสิ่งในจักรวาลแม้จะเป็นสิ่งเล็กน้อยก็ตามอิมามโคมัย นียได้กล่าวในหนังสืออัลหุกุมะฮฺ อัลอิสลามียะฮฺว่า แท้จริงอิมามนั้นอยู่ในตำแหน่งอันควรแซ่ซ้องสรรเสริญและมีอันดับที่สูงส่ง และมีอำนาจในการปกครอง ทุกๆสิ่งในจักรวาลต้องโค้งให้แก่อำนาจของเขาและเชื่อฟังเขา (อ่างโน มุฮัมมัด มัซฮูร นูอมานี, 2531 พ.ศ. : 34)

มุฮัมมัด อิบน์ อัลหะซัน อัลญุซัย (1979 ค.ศ. : 310) กล่าวว่า อิมามเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการบริหารทรัพยากรบุคคลและดูแลผลประโยชน์ของประชาชน

การบริหารราชการแผ่นดินเป็นหน้าที่ของอิมามที่ต้องดูแลปกป้องประเทศชาติและประชาชน ความรู้ความสามารถของผู้นำจะนำมาซึ่งความเจริญรุ่งเรืองให้กับประเทศชาติและสร้างความผาสุกแก่บรรดาประชาชน

3.3.3. การญิฮาด

การญิฮาดถือเป็นหน้าที่หลักของอิมามที่ต้องประกาศให้ประชาชนออกสู่สมรภูมิในเชิงกีฬาเยฮ์¹ อิมามต้องเป็นผู้ที่มีคุณธรรมหรือเป็นผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งและออกไปญิฮาดด้วยเช่นกัน ซึ่งจำเป็นที่มุสลิมทุกคนจะต้องออกไปญิฮาดยกเว้นคนชราที่ไม่สามารถทำการญิฮาดได้ (มุฮัมมัด อิบน์ อัลหะซัน อัลญุซัย, 1979 ค.ศ. : 461)

การญิฮาดต่อผู้ที่ปฏิเสธอิสลามจนกว่าเขาจะยอมรับใน 2 สิ่ง ดังนี้

1. การเข้ารับอิสลาม
2. การจ่ายญิฮะฮ์

อัลกุลลัยนีย (1365 ฮ.ศ. : 5 / 9) จาก อบู อับดุลลอฮ์ กล่าวว่า การญิฮาดเป็นสิ่งที่ประเสริฐหลังจากการปฏิบัติในสิ่งที่เป็นฟิรดู และได้กล่าวอีกว่า ท่านอะลี^{رضی اللہ عنہ} ได้กล่าวว่า อัลลอฮ์ได้กำหนดการญิฮาดให้ทั้งชายและหญิง สำหรับผู้ชายนั้นการญิฮาดคือการบริจาคทั้งทรัพย์สินและชีวิตจนกว่า

¹ คือ สิ่งที่มีมุสลิมจำเป็นต้องศึกษาและปฏิบัติถ้าหากว่ามีมุสลิมส่วนหนึ่งทำการศึกษาและปฏิบัติจนเพียงพอความต้องการตามที่ศาสนากำหนดแล้วมุสลิมส่วนอื่นๆก็พ้นความรับผิดชอบไปด้วย แต่ถ้าหากไม่มีมุสลิมคนใดทำการศึกษาและไม่มีใครนำมาปฏิบัติความผิดจะตกกับมุสลิมทุกคน

เขาถูกฆ่าในสนามรบในหนทางของอัลลอฮ์ ส่วนการปฏิฮาดของผู้หญิงนั้นคือการแสดงความอดทนต่อสิ่งที่เกิดขึ้นกับสามีของนางและอื่น ๆ¹

การปฏิฮาดพร้อมกับอิมามที่นอกเหนือจากอิมาม 12 ท่าน จะไม่เป็นสิ่งฟัรฎู และต้องไม่มีการภักดีต่ออิมาม หากผู้ใดละเมิดจะเสมือนกินซากศพ เลือดและเนื้อสุกร (อัลกุฎลียะนีย, 1365 ฮ.ศ. : 5 / 23)

จากทัศนะชีอะฮ์ต่อการปฏิฮาด จะเห็นได้ว่าการปฏิฮาดเป็นสิ่งที่สามารถกระทำได้เฉพาะในช่วงระยะเวลาของอิมามทั้ง 12 ท่านเท่านั้น นอกจากนั้นแล้วจะถือเป็นการละเมิดและเสมือนกับเขาผู้นั้นได้กินซากศพ เลือดและเนื้อสุกร

3.3.4. วิลายะตุลฟากิฮ์²

ในช่วงอิมามคนที่สิบสอง อิมามมะฮ์ดี ได้หายตัวไปตั้งแต่ปี 260 - 329 ฮ.ศ. ซึ่งรวมเวลาประมาณ 69 ปี เป็นช่วงขมอยบะฮ์สุฆร (การหายตัวขั้นต่ำ) ท่านได้หายเข้าไปในอุโมงค์ภายในบ้าน และมีตัวแทน 4 คนเป็นคนสื่อติดต่อกับท่านและหลังจากปี 329 ฮ.ศ.จนถึงปัจจุบันหรือถึงวันปรากฏตัวของท่านเป็นช่วงขมอยบะฮ์กูบร (การหายตัวครั้งใหญ่) เกี่ยวกับประเด็นนี้ชาวชีอะฮ์ไม่อนุโลมให้มีตัวแทนผู้ปกครองนอกจาก 4 ท่านเท่านั้น กระนั้นก็ตามได้มีทัศนะในเรื่องนี้ว่า ถ้าหากมีบุคคลที่เหมาะสมจากในหมู่นักฟุคอฮ์ปรากฏขึ้นมาเพื่อที่จะเดินร่นต่อผู้นำพวกเขาในปัญหาทางสังคมการเมืองและในปัญหาทั้งหลายที่เกี่ยวข้องกับรัฐบาลก็เป็นหน้าที่ของมุจญ์ตะฮิดต้องเชื่อฟังปฏิบัติตามเขาอย่างที่เขาเชื่อฟังปฏิบัติตามอิมามหรืออนบีหรือรซูล ท่านอิมามโคมัยนียเขียนไว้ในหนังสืออัลหุกมะฮ์ อัลอิสลามียะฮ์ว่า “เวลาได้ผ่านพ้นไปหนึ่งพันปีกว่าแล้ว นับแต่ท่านอิมามมะฮ์ดีของเราได้หายตัวไปและอาจจะต้องผ่านพ้นไปอีกหลายพันปีก็ได้ จนกว่าจะถึงกำหนดอันเหมาะสมที่จะกลับมาปรากฏกายอีก” (อังกใน มุฮัมหมัด มันซูร นูอุมานี, 2531 พ.ศ. : 29) จะเห็นได้ว่าบรรดานักปราชญ์ของชีอะฮ์อิมามียะฮ์ได้เห็นความจำเป็นในการบริหารราชการแผ่นดินและกิจการศาสนา จึงเกิดแนวคิดวิลายะตุลฟากิฮ์ขึ้น³

แนวคิดเกี่ยวกับวิลายะตุลฟากิฮ์เกิดขึ้นหลัง ฮ.ศ.ที่ 13 โดยอะหฺมัด อันนารอกี ซึ่งได้เล็งเห็นถึงความสำคัญและจำเป็นที่ต้องมีตัวแทนของอิมามในการบริหารกิจการศาสนา และท่านอิมาม

¹ ดูใน อนุญะฮ์ฟัร อัลกุฎลียะนีย (1365 ฮ.ศ. : 6 / 126)

² การปกครองประเทศของผู้ชำนาญการคดีทางนิกายชีอะฮ์ อิษนาอาซารียะฮ์

³ ดูใน WWW. Btinternet.com/katib.shora/ c 319.html. วันที่ 7/8/2546

โคหมัยนีได้กล่าวในหนังสือ อัลหุกุมะฮฺ อัลอิสลามียะฮฺไว้ว่า วิลายะตุลฟากิฮฺเป็นแนวคิดของอาจารย์ของชั้นคือ อันนารอกี โดยบอกถึงฐานะความเป็นผู้เชี่ยวชาญในด้านศาสนา การบริหาร การเมืองการปกครอง และผู้ชั้นจะสามารถดำรงตำแหน่งอิมามและทำหน้าที่ในการบริหารประเทศได้(อ้างในนาซิร อัลดุลลอลฮฺ, 1998 ค.ศ. : 3 / 1406)

แนวคิดของอันนารอกี ได้ถูกนำไปประยุกต์โดยอิมามโคหมัยนี ท่านยังได้เขียนตำราเล่มหนึ่งชื่อว่า อัลหุกุมะฮฺ อัลอิสลามียะฮฺ หรือ วิลายะตุลฟากิฮฺ เป็นเรื่องของการปกครองในอิสลาม ได้กล่าวว่่านักมัจญ์ตะฮิดเท่านั้นที่จะเป็นอิมามได้และเป็นผู้ปกครองประชาคมมุสลิมที่นับถืออิมามียะฮฺที่ศรัทธาว่าอิมามคนที่12 หายตัวไปจริงตลอดเวลา1100ปีกว่า (อ้างในมุฮัมหมัด มัสนูร นูอมานี ,2531 พ.ศ. :31) และโคหมัยนีได้รับตำแหน่งเป็นอิมามเรียกว่าอายะตุลลอลฮฺ(สัญญาของอัลลอลฮฺ)

สิ่งที่เกิดขึ้นในสมัยของอิมามโคหมัยนี บรรดานักฟุคอฮฺอุมมิตีเห็นชอบให้ท่านเป็นอิมามตามหลักของวิลายะตุลฟากิฮฺโดยเป็นตัวแทนของอิมามคนที่ 12 ที่หายตัวไป

4. สิทธิและหน้าที่ของประชาชนต่ออิมาม

ประชาชนมีสิทธิและหน้าที่ในฐานะที่อยู่ภายใต้อำนาจของอิมามโดยการเชื่อฟัง การถอดถอน การก่อกบฏ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

4.1 สิทธิของประชาชนในการเชื่อฟัง

อัลมุซอฟฟิร (มปป. : 51) กล่าวว่า เราเชื่อว่าบรรดาอิมามล้วนเป็นอูลูลอัมรฺ (ผู้นำ) มีอำนาจหน้าที่ในการปกครองซึ่งอัลลอลฮฺทรงสั่งให้ประชาชนเชื่อฟัง ท่านเหล่านั้นจะเป็นพยานให้แก่มนุษย์เป็นประตู่ที่จะเปิดไปสู่องค์อัลลอลฮฺเป็นผู้นำทางไปสู่พระองค์ เป็นผู้ปกป้องรักษาความรู้ของพระองค์ เป็นล่่ามสำหรับโองการของพระองค์ เป็นเสาหลักเอกภาพของพระองค์และเป็นผู้คุ้มครองวิทย์ปัญญาของพระองค์ บรรดาอิมามจะเป็นเหตุแห่งสันติสุขสำหรับหมู่ประชาชนของโลก เช่นเดียวกับดวงตาเป็นเหตุแห่งสันติสุขสำหรับจักรวาล ท่านรอซูล ﷺ กล่าวว่า "อุปมาครอบครัวของข้า ก็เหมือนเรือของนบีนูหฺ ใครก็ตามที่ขึ้นยังเรือนั้นก็ปลอดภัยและใครก็ตามที่หันเหไปทางอื่นเขาก็จะจมน้ำตาย"

คำสอนของท่านอิมาม 12 คนเป็นบทบัญญัติถาวรเช่นเดียวกับบทบัญญัติและคำสอนในอัลกุรอานและจำเป็นต้องเชื่อฟังปฏิบัติตาม ซึ่งอิมามโคหมัยนีได้กล่าวในหนังสืออัลหุกุมะฮฺอัลอิสลามียะฮฺว่า คำสั่งสอนของบรรดาอิมามของเราเปรียบได้กับคำสอนของอัลกุรอานไม่ได้เจาะจงจำเพาะก็

ใดก็ตามหนึ่งหรือสมัยใดสมัยหนึ่งเป็นคำสั่งสอนที่คงอยู่ในวันครบทั่วโลกสำหรับประชาชนทั้งหลายตลอดกาล การเชื่อฟังปฏิบัติตามท่านอิมามเหล่านี้เป็นหน้าที่ของเราจนถึงวันฟื้นขึ้น(วันสิ้นโลก) (อ้างใน มุฮัมหมัด มัสนูร นูอมานี, 2531 พ.ศ. : 35)

ดังนั้นประชาชนจะต้องเชื่อฟังและภักดีต่อบรรดาอิมามที่ได้รับการแต่งตั้งจากอัลลอฮ์

4.2 สิทธิและหน้าที่ของประชาชนต่อการถอดถอนอิมาม

ประชาชนไม่มีสิทธิที่จะทำการถอดถอนอิมาม เพราะอิมามเป็นผู้ที่ถูกแต่งตั้งโดยอัลลอฮ์ และเป็นผู้นำของประชาชนทั้งหมดดังที่ อัลมุซอฟฟัร (มปป. : 74) ได้กล่าวว่า เราเชื่อว่าการเป็นผู้นำก็เช่นเดียวกับการเป็นศาสดาต้องเป็นการแต่งตั้งมาจากอัลลอฮ์ผ่านทางรซูล ﷺ หรือผ่านทางอิมามที่ถูกแต่งตั้งแล้ว จากความเห็นในแง่การเป็นอิมามก็เช่นเดียวกับการเป็นศาสดานั่นเองเป็นการผิดสำหรับประชาชนที่ไปแย้งกับผู้ที่อัลลอฮ์ทรงส่งมาเป็นผู้และผู้นำของประชาชนทั้งหมด เพราะประชาชนไม่สามารถเลือกท่านด้วยตนเองได้ บุคคลที่สามารถรับผิดชอบในการเป็นอิมามของประชาชนและแนะนำมนุษยชาติต้องสามารถถูกยกยอมรับและถูกแต่งตั้งจากอัลลอฮ์เท่านั้น

4.3 สิทธิของประชาชนในการก่อกบฏ

มุฮัมมัด อิบน์ อัลหะซัน อัจญูซีย (1979 ค.ศ. : 358) ได้กล่าวว่า ตามทัศนะของชีอะฮ์ สายอิมามียะฮ์ได้มีมติว่าผู้ที่แยกตัวออกจากกลุ่มอะดีและได้ก่อกบฏเขาผู้นั้นคือ กาฟิร เนื่องจากอิมามนั้นเป็นผู้บริสุทธิ์ที่ไม่มีความผิดพลาด ผู้ที่ก่อกบฏนั้นหมายความว่าเขาได้ปฏิเสธต่ออิมามของเขา ซึ่งอิมามเป็นผู้ที่ถูกแต่งตั้งโดยอัลลอฮ์ผ่านทางรซูล ﷺ ย่อมหมายถึงเขาผู้นั้นปฏิเสธอัลลอฮ์และรซูล ﷺ เช่นกัน ดังหลักฐานที่กล่าวว่า

من مات ولم يعرف إمام زمانه مات ميتة جاهلية

ความว่า "ผู้ใดก็ตามที่ตายลงโดยที่ไม่รู้จักอิมามในสมัยของเขา ก็ดุจดังว่าเขาได้ตายไปในแบบญานัตียะฮ์ ในอัลกุดัยนี (1365 ฮ.ศ. : 1 / 379) กล่าวเพิ่มจากหะดีษนี้ว่า เขาผู้นั้นจะตายในลักษณะเป็นผู้ปฏิเสธอิสลาม และหลงทาง

ในทัศนะชีอะฮฺ สิทธิและหน้าที่ของประชาชนต่ออิมามนั้นคือ ประชาชนจะต้องให้ความเคารพ เชื่อฟังอิมามโดยไม่มีสิทธิที่จะโต้แย้งต่อคำสั่งของอิมาม ไม่มีสิทธิที่จะถอดถอนและก่อการกบฏเพราะอิมามเป็นตำแหน่งที่สูงส่งและได้รับการแต่งตั้งมาจากอัลลอฮ์